

משנה - דמאי - עיקר תוי"ט

פרק א

פרק א - משנה א פרק א - משנה ב פרק א - משנה ג פרק א - משנה ד

פרק ב

פרק ב - משנה א פרק ב - משנה ב פרק ב - משנה ג פרק ב - משנה ד

פרק ג

פרק ג - משנה א פרק ג - משנה ב פרק ג - משנה ג פרק ג - משנה ד

פרק ד

פרק ד - משנה א פרק ד - משנה ב פרק ד - משנה ג פרק ד - משנה ד

פרק ה

פרק ה - משנה א פרק ה - משנה ב פרק ה - משנה ג פרק ה - משנה ד
פרק ה - משנה ה פרק ה - משנה ו פרק ה - משנה ז
פרק ה - משנה ט פרק ה - משנה י פרק ה - משנה יא

פרק ו

פרק ו - משנה א פרק ו - משנה ב פרק ו - משנה ג פרק ו - משנה ד
פרק ו - משנה ה פרק ו - משנה ו פרק ו - משנה ז פרק ו - משנה ח
פרק ו - משנה ט פרק ו - משנה י פרק ו - משנה יא פרק ו - משנה יב

פרק ז

פרק ז - משנה א פרק ז - משנה ב פרק ז - משנה ג פרק ז - משנה ד
פרק ז - משנה ה פרק ז - משנה ו פרק ז - משנה ז פרק ז - משנה ח

א

פרק

פרק א - משנה א

{א} מסקנא דלכלי עלמא רב עמי הארץ מעשרין הוה הלכך לא גזרו בלאו. וּאֶפְלוּ הָכִי חָשׂוּ לְמַעוֹט הָכָא דְשָׁכִיחֵי טוּבָא וְהָיוּ הַרְבֵּה נִכְשָׁלִים. תּוֹסְפוֹת. וּדְמַאי, דָּא מַאי: {ב} וְלֹא פִרַשׁ מַה יַעֲשֶׂה בָּהּ, אִם יִתְּנָהּ לַכֹּהֵן אוֹ יִמְכְרָנָהּ לוֹ. וְדַעַת הַרְמַב"ם דְּנוֹתָנָן לַכֹּהֵן, אֲבָל הַר"ש כָּתַב אוֹ נוֹתָן לוֹ אוֹ מוֹכֵר לוֹ הֵיטֵר לְפִי חֲשָׁבוֹן: {ג} וְהַפְסָדָּר. מִדְּאִפְסִיק שְׂבִיהוּדָה בִּין חֲמִץ לְכֶסֶד שָׁמַע מִנָּה דְכֶסֶד לָאוּ בִּיהוּדָה הוּא אֲלֵא בְּכָל מְקוֹם. וְכֵן הוּא בְּר"מ וּבְר"ש בְּשֵׁם הִירוּשְׁלָמִי דָּגַם כֶּסֶד בִּיהוּדָה:

פרק א - משנה ב

{ד} הֵינּוּ הַבְּעָלִים: {ה} אֲבָל הַתּוֹסְפוֹת קִימוּ הַגִּירָסָא וּפְרָשׁוּ דִישׁ לּוֹמַר כֶּד, מְחַלְלִין כֶּסֶף עַל כֶּסֶף אֶפְלוּ לְחֹזֵר וְלַפְדּוֹת אוֹתוֹ הַפְסָד עַל דְּבַר אַחַר, וְכֵן נַחֲשֶׁת עַל הַפְּרוֹת, כְּמוֹ שֶׁפְּרָשׁוּ כֶּסֶף עַל כֶּסֶף, וּבִלְבָד שְׂיַפְדָּה, פְּרוּשׁ בִּלְבָד שְׂיֵהָא דַעַתוֹ מִתְחַלֵּל כְּשִׂיחַלֵּל נַחֲשֶׁת עַל הַפְּרוֹת לְחֹזֵר וְלַפְדּוֹת הַפְּרוֹת, אִזּוּ מִתֵּר, אֲבָל אִם הָיָה אִזּוּ דַעַתוֹ לְהַעֲלוֹתוֹ וְנִמְלַךְ לַפְדּוֹתוֹ צְרִיךְ לְהַעֲלוֹתוֹ:

פרק א - משנה ג

{ו} וּבִירוּשְׁלָמִי פְּלִיגֵי רַבִּי אוֹשְׁעִינָא וְרַבִּי יוֹחָנָן. דְּרַבִּי יוֹחָנָן אוֹמַר בְּשַׁעָה שְׁגָזְרוּ עַל הַדְּמַאי לֹא גָזְרוּ עַל דְּבָרִים הַלְלוּ, וְלַרַבִּי אוֹשְׁעִינָא אֵימַת קִדְּשִׁים עָלָיו וְאֵינּוּ נוֹתָן לַכֹּהֵן דְּבַר שְׂאֵינּוּ מִתְּקֵן: {ז} וְהַמְדַמְעָה. הַתְּרוּמָה שְׂמָה דַמְעָה מְלִשׁוֹן הַפְּסוּק מְלִאֲתָד וְדַמְעָד: {ח} הֵינּוּ אֲלֵיבָא דְרַבִּי אוֹשְׁעִינָא. אֲבָל לְרַבִּי יוֹחָנָן לֹא גָזְרוּ וְאֵין צְרִיךְ לְטַעַם לֹא חִישִׁינָן וְכוּ', וְטַעַמָא דְרַבִּי יוֹחָנָן דְּכָל לַכֹּהֵן לֹא גָזְרוּ, וְכַעֲיֵן דְּאֵיתָא סוּף פֶּרֶק ה'. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

{ט} שָׁמוֹן עָרֵב. וּלְשׁוֹן הָרִישׁ דְּעֶקְרוֹ לְמִשְׁיחָה וְלֹא לְאַכִּילָה דְחַמְרָא,
כְּלוּמַר אִף עַל גַּב דְּסִיכָה נְמִי כְּשִׁתְּיָה כְּדִלְקָמֵן מְכַל מְקוּם לֹא חֲמוּר כְּמוֹ
אַכִּילָה וּשְׁתִּיָּה עֲצָמָה:

פרק א - משנה ד

{י} וּמִשְׁתַּתְּפִין בּוֹ. נִקְטַ שְׁתוּף לְגִלוּי אֲמַעְרָבִין, דְּבִין בְּחִצְרוֹת וּבִין
בְּתַחוּמִין. דְּהוּהָ אֲמִינָא דְּוָקָא בְּחִצְרוֹת שְׂאִינוּ אֶלָּא תַקְנַת שְׁלֵמָה אֲבָל
תַחוּמִין דְּאִף לְמֵאן דְּאָמַר דְּרַבְּנָן סְמַכּוּהוּ אֶקְרָאֵי חַמִּיר, קָא מְשַׁמַּע לָן
שְׁתוּף דְּגַם כֹּן תַקְנַת שְׁלֵמָה הוּא: {יא} דְּטַעוּנָה פּוֹס (וְכָל שְׁכֹן בְּרַבְת
הִנְהִינּוּ דְמַתָּר בְּדַמְאֵי, וְעֵין רִישׁ פְּרָק ז' דְּבִרְכוֹת). תּוֹסַפּוֹת יוֹם טוֹב:

ב

פרק

פרק ב - משנה א

{א} לְשׁוֹן הָרִישׁ, בֵּין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בֵּין בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, וְאִם כֹּן פְּרוֹת אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל שְׂיִצְאוּ לְחוּץ לְאֶרֶץ חִיבִין בְּתֵרוּמָה וּבְמַעֲשֵׂר: {ב} וְאִין רְצוּנוּ בְּאֵלוּ
הַמִּינִים הַמִּין כָּלוּ, אֶלָּא חֶלֶק יָדוּעַ מֵאוֹתוֹ הַמִּין שְׁלֵא יִמְצָא כְמוֹהוּ אֶלָּא
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּלָבָד, וְעַל כֹּן יִתְחַיֵּב בּוֹ דְּמַאי בְּכָל מְקוּם שֶׁהוּא. הָרִישׁ:

פרק ב - משנה ב

{ג} שֶׁהוּא כּוֹי. וְצָרִיד שְׂיִקְבֵּל עָלָיו דְּבָרִים אֵלוּ. וּכְשִׁיבָאוּ עֵדִים שְׂקִיבֵל
דְּבָרִים אֵלָּה בְּרַבִּים וְשֶׁהוּא רְגִיל בְּהֵם תְּמִיד הָרִי זֶה נֶאֱמָן. הָרִישׁ: {ד}
שְׂאִינוּ נֶאֱמָן שְׂיִאֲמַר כִּי מָה שְׂאֲכַלְתִּי עִמּוֹ הִיָּה מְעַשֵּׂר, מְפָנִי שֶׁהוּא נוֹגַע
בְּעֵדוּתוֹ. הָרִישׁ:

פרק ב - משנה ג

{ה} חֵבֵר. נִקְרָא תַלְמִיד חֵכֶם, וְכֹן יִקְרָאוּ לְתַלְמִידי חֵכְמִים חֵבֵרִים,
וְנִקְרָאוּ בְּזֶה הַשֵּׁם כִּי חֵבֵרְתֶם זֶה לְזֶה חֵבְרָה נֶאֱמָנָת כִּי הִיא חֵבְרָה לְשֵׁם
שְׂמִים. הָרִישׁ: {ו} לְכַאוּרָה נִרְאָה דְּאִיכָא בֵּינֵיהוּ דְּזָקֵן וְתַלְמִיד חֵכֶם,
דְּתַלְמִיד חֵכֶם אִף עַל פִּי שְׂאִין צָרִיד בְּפָנֵי שְׁלֵשָׁה צָרִיד לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ שְׁלֵשִׁים
יוֹם. אֲבָל הַזָּקֵן אִין צָרִיד גַּם לְזֶה, אֶלָּא שְׂאִי אֶפְשָׁר לומר כֹּן. עֵין בְּכוֹרוֹת

דף ל: ועין בתוספות יום טוב: {ז} דהא דאין עם הארץ נאמן לומר שלא נטמאו אף על פי שהוא ישראל וישנו בתורה ובמצות, לפי שאין בקיאים בדקדוקי טהרות וטמאות, הלכך לענין שלא הכשרו נאמן שאין זה צריך לשום בקיאות לדקדק. תוספות יום טוב: {ח} אפלו עשר את פרותיו לפניו:

פרק ב - משנה ד

{ט} הנחתומים. ולקמן בריש פרק ה' מפרש דהכא במוכרים במדה דקה עסקינן ומתרי טעמי דמפרש הכא בחנונים. תוספות יום טוב: {י} והא דתנן לעיל דאין חבר רשאי למכר לעם הארץ, אפטר לומר דחבר דהכא לאו דוקא אלא דנאמן למעשרות. ועוד יש לומר דאתיא אליבא דמאן דאמר דמתר לגרם טמאה כו': {יא} סיטון. בלשון ינו חטין ומשום שקונה הרבה חטין ביחד קורא לו סיטון. רשב"ם. ועל זה נקרא כל תגר גדול סיטון:

פרק ב - משנה ה

{יב} פרוש גירסא המהפך. כל הדברים שדרך בני אדם למכר בגסה מתר לו למכרן דמאי אף על פי שהוא מודד בדקה, וזה שאמר טפלה דקה לגסה. ואם הדבר נמכר ממה שדרך למדד במדה דקה אינו מתר למכרו דמאי אפלו למדד במדה גסה, שרבי מאיר הולך אחר דבר הנמכר. הר"מ: {יג} דרבי מאיר הולך אחרי המדידה היא ולא אחר הדבר הנמכר מה שהוא: {יד} דינר. שעורו ששה זוזים מכסף, ומשקל כל זוז ששה עשר שעורים, הר"מ. וזוז שקתב רצונו לומר מעה:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

{א} איכא דמוקי הכי בירושלמי. ועין בסוף פרק קמא דערובין: {ב} מימרא אמר רב הונא תנא בית שמאי אומרים אין מאכילין וכו': {ג} ובחבור הרמב"ם נראה שחזר בו ואין לחלק בין אכילה אצל בעל הבית לאכילה בביתו. וכן בתוספות יום טוב מוכיח מהגמרא (דכל שפון) מדאמרין מגו דאי בעי מפקיר לנכסיה ויהרי בביתו אוכל, אלא על כרחך

פרק ג - משנה ב

{ד} מסים הר"ש דתנן בפרק קמא דמעשרות ירק הנאגד משיאגד. וקדם לכן כי משליך הרי מפקירו ופטור מן המעשרות: {ה} **ונמלך**. חזר בעצתו, תרגום איעצך אמלכיןך: {ו} ולטעמיה אזיל שפסק כמאן דאמר פרק קמא דקדושין שכל שדרכו בהגבהה אינו נקנה אלא בהגבהה. ועין בתוספות יום טוב: {ז} **עד שיעשר**. בירושלמי ולא נמצא עושה תקלה לבאין אחריו, פרוש שייסברו הכל דמאי ויפרישו מה שתקן זה שהוא פטור על השאר שהוא חייב והשני עושה אותן צבור לפניו ויקבעם לתוך פרוותיו:

פרק ג - משנה ג

{ח} **בדרך**. ונקבעו למעשר: {ט} **להצניע**. לשמר ולגנוז כמו והצניע לכת: {י} **עד שיעשר**. וכל שכן אם יאכלם בעצמו שלא יאכל עד שיעשר, דהא בהקבעו למעשר עסקינן כמו שכתבתי. אלא קא משמע לן דאף להוציא מתחת ידו דבר שאינו מתקן אסור: {יא} **שיודיענו**. כי הוא מתר לו לשלח טבל ולהודיע למי שישלחנו שהוא טבל ואינו חושש רבי יוסי שמא אם נתיר לו ישלח לו ולא יודיענו. הר"מ. ומזה מובן הטעם שמודה רבי יוסי שבדמאי אסור, דמשום דקיל יש לחוש שלא יודיענו:

פרק ג - משנה ד

{יב} מיירי במפקיד חלין מתקנים:

פרק ג - משנה ה

{יג} וצריך עיון דלעיל בטוחן עובד פוכבים שנחשד להחליף בשל ישראל נמי הוי לן למיחש פזה. ואפשר פיון שיד העובד פוכבים באמצע והחבר אינו מוציא מידו ליד ישראל לא הוי בכלל כוי. תוספות יום טוב: {יד} ובהא פליגי, דרבנו סברי דלטובה מתפונת. אבל אי דעין דלגזל מכוונת מודו רבנו:

פרק ג - משנה ו

{טו} את המתקלקל. וגבי פנדקית לא תני המתקלקל, לפי שאכסנאי תמיד סומך על הפנדקית, לפיכך חוששת ביותר. רש"י:

ד

פרק

פרק ד - משנה א

{א} מוצאי שבת. רצונו לומר ליל יום ראשון אחר צאת הכוכבים, אבל בין השמשות אוכל. הר"מ: {ב} לא יאכל כו'. על הכל על שאכל בשבת ועל הנשאר, שלא הקלו והאמינוהו אלא לצרף אותו שבת. הר"מ: {ג} עד שיעשר. רצונו לומר תרומת מעשר ומעשר שני המחיבים לדמאי. הר"מ: {ד} לא יאכל. פסתם מתניתין פרק ד' דבכורות, כל החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו: {ה} למקומה. ירושלמי תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה מדמעת: {ו} על פיו. ומירי כשהפרישה החבר או העם הארץ בפנינו לפי שידע שלא נאמינהו, ונפלה למקומה לתשעים ותשעה שמהם הפרשה. שואלין את העם הארץ אם כבר תקנה גם כן לעצמו, שנמצא שלא היה צריך לתרומת מעשר זאת ואין כאן דמוע:

פרק ד - משנה ב

{ז} רצונו לומר משלי: {ח} לא יאכל. ואף על פי שאמר לו מעשרין הן, דלא דמי ללוקח פרות דלעיל, דכשפבר לקח והרי הן שלו התירו לו שישמך בשבת על פיו, אבל הכא לא התירו לו שיאכל עם עם הארץ על פיו אלא בשבת הראשונה מפני דרכי שלום. תוספות יום טוב:

פרק ד - משנה ג

{ט} האריך להפליא דהרי בריש מכילתין מפרש דעמי הארץ חשודין על מעשר עני ואיך סגי בקריאת שם בלבד. ומסיק מפרוש הירושלמי דרבנן לדבריו דרבי אליעזר קאמרו דסברית דלא נחשדו. ועין בתוספות יום טוב:

פרק ד - משנה ד

{י} שְׁקָרָא שֵׁם. רְצוֹנוֹ לומר בְּעָרֵב שַׁבָּת: {יא} לְתַרוּמַת מַעֲשֵׂר. הַרִישׁ, וְלַתְּנִי תַרוּמָה גְדוֹלָה שֶׁל וְדָאֵי, וּמְסִיק מְשׁוּם דְּלָאוֹ אוֹרְחִיָּה לְהַשְׁהוּתָהּ וּרְגִילִין לְהַפְרִישָׁה לְאַלְתֵּר אֲפֵלוֹ קָדָם שֶׁהִבִּיאָה לְבֵית. וּדְלָא תְנִי מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁל וְדָאֵי לְפִי שְׁאָף עַל פִּי שְׁקָרָא שֵׁם אֵין בּוֹ תוֹעֵלַת לְתַנּוּ לְלוּי בְּשַׁבַּת זֶה שְׂאִינוֹ יָכוֹל לְהַפְרִישׁ בְּשַׁבַּת תַּרוּמָה שֶׁבַּמַּעֲשֵׂר דִּהְוָה כְּמַתְקוֹן מְנָא. תוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יב} וְאֵין אֲסוּר אַחֲרֵי שֶׁהַפְרִישׁוּ מְעָרֵב שַׁבָּת אֶלָּא בְּהוֹלְכָה לַכֹּהֵן. וְאֵין כָּל הַמַּתְנוֹת שְׁוִים בְּזֶה:

פרק ד - משנה ה

{יג} שֶׁהוּא נֶאֱמַן. לְעַנְיָן אֲסוּר כָּל יִשְׂרָאֵל בְּחֻזְקַת כְּשָׁרוֹת הֵם שְׂאִינָם אוֹכְלִים דְּבַר אֲסוּר. וְהִכָּא בְּמַכִּילְתִּין לְעַנְיָן מַעֲשָׂרוֹת וּתְרוּמָה מִיְרֵי: {יד} אֵינוֹ נֶאֱמַן. וְאֵין לומר נְהַמְנוּהוּ בְּמַגּוּ דָּאֵי בְּעֵי אָמַר שְׂמַצָּאוֹ וְלִקַּח מִמֶּנּוּ, אֵין זֶה מַגּוּ טוֹב שְׂמַתִּירָא שְׂיַמְצָא בְּדָאֵי אִם יָבֵא אוֹתוֹ פְּלוּנִי וַיִּשְׁאַלְהוּ זֶה שְׂשֻׁלְחוֹ. תוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה ז

{טו} שְׁלֵי חֲדָשׁ וְשֶׁל חֲבָרֵי יִשָּׁן. בְּתוֹסְפוֹת כְּתוּבוֹת כִּיד הָאֲרִיכוֹ לְהַקְשׁוֹת וְהַעֲלוֹ כְּפָרוּשׁ רִשׁׁי ז״ל. שְׁלֵי חֲדָשׁ וְאֵינוֹ יָבֵשׁ כָּל צָרְכוֹ, שֶׁל חֲבָרֵי יָבֵשׁ וַיִּשָּׁן, דָּאָף עַל פִּי שְׂמַגְרַע שְׁלוֹ וּמוֹסִיף לְהַשְׁבִּיחַ שֶׁל חֲבָרוֹ אֵינוֹ נֶאֱמַן לְהַחֲזִיק אֶת חֲבָרוֹ בְּחֻזְקַת מַתְקוֹן, שְׂאִינָן אֶלָּא מְעַרְיָמִין: {טז} וְטַעַמֵיהוּ דְּרַבְּנָן דְּמַצּוּיִין הֵם לְהַתְפָּרִינֵס מְעִיר אַחֲרַת. יְרוּשְׁלָמִי:

ה

פרק

פרק ה - משנה א

{א} הָרִי זֶה. פָּרוּשׁ זֶה הָאֶחָד מִמָּאָה יְהִיָּה בְּצַד זֶה מַעֲשֵׂר וְהֵינּוּ קָבִיעַת מְקוּם: {ב} תַּרוּמַת מַעֲשֵׂר. לְפִי שֶׁהַהֲפָרָשָׁה הִיא לְתַרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּלִבָּד, אָבֵל הַמַּעֲשֵׂר אֵין צָרִיד לְהַפְרִישׁ דְּכִיּוֹן שְׁקָרָא שֵׁם וְנִטַּל תַּרוּמָתוֹ הָרִי הַלּוּי הַמוֹצִיא מִחֲבָרוֹ עָלָיו הָרֵאָאָה, הַלְכָד קָבַע מְקוּם וּמְסִיס לְאֶחָד מִמָּאָה שְׁזֶה יַפְרִישׁ אַחַר כָּד, וְאֵין צָרִיד יוֹתֵר. תוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ג} בְּצַפּוֹנוֹ. שְׁכֹן דְּרָדָד בְּנֵי אָדָם בְּהוֹשְׁטַת יָד יְמִין נוֹטֵל מֵה שְׂכַנְגָד יְמִינוֹ, וְהִיא שְׂמָאלוֹ שֶׁל אוֹתוֹ דְּבַר, לְכָד מְקַדִּים צַפּוֹנוֹ. תוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה - משנה ב

{ד} משלשים ושלש ושלש שחולק המאה לשלשה חלקים ומכל חלק נוטל עשירית העשירית ושלש העשיריות הן אחד משלשים ושלש ושלש. ועין בתוספות יום טוב: {ה} כלומר דהשתא אין אנו צריכין לפרש חסר דבר מעט כיון דבלאו הכי מתניתין כאבא אלעזר: {ו} והשאר חלה. בירושלמי הרוצה להפריש תרומה תרומת מעשר וחלה כאחת כמה הן אחד מעשרים ופרש הר"ש אחד מעשרים הינו חמש סאה ממאה. שתיים מהן תרומה גדולה ואחת תרומת מעשר ושתיים לחלה שהיא אחד מארבעים ושמונה, אלא דכד אין החשבון מכון:

פרק ה - משנה ג

{ז} כי הנחתום בעצמו אפשר שייעשה מעסה אחת מינים הרבה מן הלחם בדפוסים משתנים זה מזה. הר"מ:

פרק ה - משנה ד

{ח} וטפוס. כמו דפוס, לפי שהיו עושין הלחם בדפוס. הר"מ:

פרק ה - משנה ה

{ט} פלחי דבלה. כשנתבשו ודרוסות בעגול מתעגל לפלחים שיש בפלח כמה דבלות. הר"ש. ופלח מלשון פולח ובוקע: {י} הרמב"ם מפרש בדרדך אחר. לפי שנאמר שזה שנתן מתנה גדולה איש נדיב הוא ועל כל פנים הוציא המעשרות, וזה שנתן מתנה מעטת איש כילי הוא ולא עשר, לכך לא יתערב הכל, שמה יפריש מדמאי על הודאי:

פרק ה - משנה ז

{יא} ומגנות אחרות. אם לקח ממנו וחרז ולקח ממנו פעם שניה. הר"מ:

פרק ה - משנה ח

{ יב } אין אדם רשאי. שאין רשאי להוציא מידו בלתי מתקן, דשפא לא יודיע ללוקח: { יג } דאי אפכא טבל מעט בחלין מרבין נתבטל ברב מדאורייתא ולא נתחייב אלא מדרבנן. ואם יתקן בטבל ודאי ממקום אחר יהיה מן החיוב על הפטור: { יד } הוא הדין לנאמן על המעשרות:

פרק ה - משנה ט

{ טו } ולרבי מאיר קא משמע לן קרא שלא תוכל למכרם לחלוטין להפקיע מן המעשרות: { טז } דדרשי ליה כפשטיה. ומשום גזל הכהן נמי לא חישי דהוי ממון שאין לו תובעים ועוד דלא הברר חלקו. הר"ש: { יז } וכל שכן דמהאי טעמא פליג על משל ישראל על של כותים. תוספות יום טוב:

פרק ה - משנה י

{ יח } ואסור אף לפהנים כדתנן במשנה ב' פרק ח' דתרומות, ונדרש מפסוק כן תרימו גם אתם לרבות כהנים ולוים:

פרק ה - משנה יא

{ יט } מן הדמאי. תרומת מעשר בדמאי, ובדאי אף תרומה גדולה בכלל, להכי תנו סתמא: { כ } ויחזר כו'. שהרי אפשר שאחד מהן טבל. אבל אם תרם מעציץ שאינו נקוב על שאינו נקוב תרומתו תרומה, לפי ששניהם בערד אחד וחיובו מדרבנן. הר"מ: { כא } עד שיוציא. הבעל הבית ואחר כך יתנגה לכהן. הר"מ:

ו

פרק

פרק ו - משנה א

{ א } אינו רוצה לומר אבל לתרם צריך, דאם כן אין בין מקבל לחוכר, אלא השאל שם מעשר לכלל המתנות: { ב } לפנייהם. והחלוקה יהיה בפני בעל השדה שיודע שמה שנתן לו הוא טבל. הר"מ: { ג } דאדעתא דהכי יורדים החוכרים ומעקרא בשל רשות המחכיר גדלים אין זה פורע,

וימהאי טעמא נמי לא הוי כמוכר טבל לעם הארץ:

פרק ו - משנה ב

{ד} כתב הר"מ וזה העקר בידינו מה שאמר הכותב (דברים ז) לא תכרת להם ברית ולא תחנם, ובאה הקבלה לא תתן להם חניה בקרקע, ולפיכך נדחק אתם שלא ישכרו אתה ממנו עד שיצטרף למכרה:

פרק ו - משנה ג

{ה} ולרבי אליעזר סתמו בהתנה שהמעשרות שלהם דהנה ליה כאומר לו תלש מקרקע זה שתקנה לד, ובהכי קני:

פרק ו - משנה ד

{ו} הקרתני. מודה בכהן טמא שהוא שתף עם הטהור דאפלו הכי חולק עמו דהרי יוכל למכרו לטהור. אבל הכא אין רשאי למכר חוץ לירושלים:

פרק ו - משנה ה

{ז} וכל שכן איפכא וסתמא תנו: {ח} משמע דהוא הדין אם קבל למסקו, ומהרמב"ם משמע דדוקא לשמן תנו:

פרק ו - משנה ז

{ט} ואף דלקמן בפרק ז' משנה ד' קימא לו דבדרבנן יש ברירה, הינו לרבי אושעיה דסבירא ליה הכי. אבל הר"מ מפרש דמירי שחלקו הענבים והפריש מחלקו מעשרותיו ואחר כך נתערבו הענבים ודרכו ביחד, אם כן אין זה ענין לדיו ברירה:

פרק ו - משנה ח

{י} וּלְפָרוֹשׁ הָרִ"מ אֵין צְרִיכִין לְחַלֵּק בְּזֶה, אֶלָּא דְלַעֲיֵל מִיָּרֵי שְׁנַתְעָרַב אַחֲרֵי שְׁכַבְר חֲלָקוֹ, וְהָכָא מִיָּרֵי שְׁעָדִין לֹא חֲלָקוֹ וְלֹא הִפְרִישׁ הַמְעַשֵּׂר כְּלוּם:

פרק ו - משנה ט

{יא} **טל אֶתָּה.** וּפְרוֹשׁ הָרִ"ב הָכָא נִמְי בְּקִמּוֹתֶיהָ וּבְעֵנְבִים הַמְחַבְּרִים דְּוָקָא: {יב} **טל כּוֹי הִיבֵשׁ.** וְאִיפְכָא פְּשִׁיטָא שְׁלֵא יֵאמֵר, שְׁכַל שְׁהִכְשֵׁר לְטַמְאָה הוּא בְּחִזְקַת טַמָּא בְּיַד עִם הָאֲרָץ. וְעֵין בְּתוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה י
{יג} לְפִי שְׁאִין בְּיַנְיָהֶם קָרְבָּה שְׁהֲדַת הַבְּדִיל בְּיַנְיָהֶם, וְחֲכָמִים תִּקְנוּ כְּדֵי שְׁלֵא יִחְזַר לְסוּרוֹ:

פרק ו - משנה יא

{יד} **מְעַשְׂרֵין הוּן נְאָמֵן.** וְלֹא אֶמְרִינן דְּכִינּוֹן שְׁיֵישׁ לוֹ שְׁדָּה הָוִי מְגוֹ גְרוּעַ לּוֹמֵר דְּמִשְׁל חוּץ לְאֲרָץ הוּן:

פרק ו - משנה יב

{טו} שְׁנַמְצָא מוּצִיא מִתַּחַת יָדוֹ דְּבַר שְׁאִינוֹ מִתְקוֹן:

פרק ז

פרק ז - משנה א

{א} וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּבִלֵּא הַדִּירוֹ אֵיךְ אוֹכַל אֶצְלוֹ וְהִתְנֵן בְּפָרְק ג' שְׁאִינוֹ מִתְאַרַח אֶצֶל עִם הָאֲרָץ, דֵּישׁ לּוֹמֵר דְּהָכָא בְּעֵי תִקְנָה לְמִי שְׁרוּצָה לְאֹכַל מִתְקוֹן וְאֵף עַל פִּי שְׁלֵא קִבֵּל עָלָיו לְהִיּוֹת נְאָמֵן. אֵי נִמְי מִיָּרֵי בְּיַחַד לוֹ עֲדִים. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {ב} **אוֹמֵר מְעָרַב שַׁבָּת.** כִּי בְדַמָּאי אָדָם מִתְנָה עַל הַדְּבָר שְׁאִינוֹ בְּרִשׁוֹתוֹ הָרִ"מ: {ג} מְשַׁעַר בְּאֵמֶד כְּפָה שְׁעוֹר אֶכְלִיתוֹ וּמְחַשֵּׁב בְּלִבּוֹ לְהִתְנֹת עַכְשָׁיו וְשִׁיפְרִישׁ כְּזֶה לְמַחֵר:

פרק ז - משנה ב

{ד} והוא הדין למה שיאכל שצריך שיחזור וירחש בשפתיו בשבת בשעה שמפריש זו אחר זו. ירושלמי: {ה} ומעשר שני בפיו. בכוס לא שיד פלי האי בצפוננו כוי והויא יותר קביעת מקום בפיו:

פרק ז - משנה ג

{ו} וחושד. מלשון ולא חשכת את בנד: {ז} ולכד רשאי לאכל, ואין רצונו לומר שחייבהו לבעל הבית שיתן לו כוי דמכיון שהוא עם הארץ לא ישמע לנו לעשר פרותיו דמאי:

פרק ז - משנה ד

{ח} מבין הפותים. דאלו ישראל אינו רשאי למכר טבל אלא לצרד, וכיון דלא שכח לא בעי למתניה הקא:

פרק ז - משנה ה

{ט} להפריש. לא גרסינן למחר לפי מה שכתב הר"ב לעיל לחלק בין שאינו מתקן אלא מה שאוכל למתקן את כל הנאד. דאי גרס אין צריך לחלק בהכי אלא הוה ליה לחלק בין ודאי לדמאי. ועין בתוספות יום טוב:

פרק ז - משנה ו

{י} מעשרות. השאל שם מעשרות לכלל המתנות ובכללן גם התרומה: {יא} מעשרת. בהד קמיתא ליכא חדוש שהראשונה מעשרת, ומשום סיפא נקטה. הר"ש: {יב} דרבי מאיר היא דאמר אינו תופס אלא לשון ראשון כדאיתא במסכת תמורה: {יג} ואין להקשות דהא במפריש מפטור על החיוב תרומתו תרומה אלא דיחזור ויתרם, ואם כן איך קאמר ולא אמר כלום. דשאני התם שהפריש והתרומה נפרת לכד תרומתו תרומה כדי שלא לזלוזלי בתרומה, אבל הקא שלא נתרמה ולא נפרת אין קאן בית מחוש כלל:

פרק ז - משנה ז

{ יד } וְאִמְתַּנִּיתִין דְּשִׁתִּי כְּלַפְלוֹת נְמִי קָאִי מִדְּלֵא תְּנִי בְּהָא אֶלְא מַעֲשָׂרוֹת :
{ טו } חֲלִין מִתְּקַנִּים. הַטָּבֵל כְּשִׁיּוּצִיא מִמְּנוּ תְּרוּמָה גְּדוּלָה וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר
וְלֹא שְׂאֵר מַעֲשָׂרוֹת יִקְרָא חֲלִין מִפְּנֵי שֶׁהִקְדָּשָׁה נִטְלָה מִמְּנוּ, וְחֲלִין מִתְּקַנִּים
הֵינּוּ שֶׁהוֹצִיא מִמְּנוּ כָּל הַתְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת. הָרִ"מ : { טז } וְכֵלָה מִתְּנִיתִין
כְּשִׂאִין לוֹ פְּרֻנְסָה מִמְּקוֹם אַחֵר. וְעִין בְּפֶרֶק ג' דְּחֻלָּה מִשְׁנֵה ט' : { יז } וְלִהְכִי
בְּעִינָן עֲשָׂרָה. דְּהָא מְשׁוּם דְּדִינְגִין לִיהַ כְּאֵלוּ יֵשׁ לוֹ פְּרֻנְסָה מִמְּקוֹם אַחֵר
הוּא, וְכֹל שְׂיֵשׁ לוֹ עֲשָׂרָה חֻלְקִים יִתְרִים. שְׂיֵשׁ לָנוּ לְהַפְרִישׁ מִהוֹן אַחַת
לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר הָרְאוּיָה לְחֻלְקַ עֲשִׂירִית מַעֲשָׂרָה חֻלְקֵי הַטָּבֵל אוֹ הַמַּעֲשֵׂר,
הַלְּכָד דְּיִנְגִין לִיהַ כְּפְרֻנְסָה מִמְּקוֹם אַחֵר, וּבְפִחוֹת מְזָה לֹא נוֹכַל לְדִינּוּ כְּדָ.
תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב :

פרק ז - משנה ח

{ יח } שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת. פְּתַח בְּכַד וְסִיִּים בְּחֲבִית, לוֹמַר לָדָּ הֵינּוּ כַּד הֵינּוּ חֲבִית,
כְּדֵאִיתָא בְּבָבְא קַמָּא (כו.ז) : { יט } וְכֹל הַחֲרָדָה הַזֹּאת בְּשִׁבִיל תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר
שְׂיֵשׁ בּוֹ. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב : { כ } חֲצִי שׁוּרָה אַחַת מַעֲשֵׂר. לְשׁוֹן הָרִ"מ וְאִם
אָמַר חֲבִית אַחַת מִחֲצֵי שׁוּרָה אַחַת מַעֲשֵׂר וְלֹא יַחַד אֵיזוֹ חֲצִי שׁוּרָה יִקַּח
עֲשָׂרִים חֲבִיּוֹת עֲשֵׂר עַל אֶלְכָסוֹן אֶחָד וְעֲשֵׂר עַל אֶלְכָסוֹן אַחֵר הָעוֹבֵר עֲלָיו
וְנִמְצָא לוֹקַח חֲבִית מִכָּל חֲצֵי שׁוּרָה מִן הַשּׁוּרוֹת וְאַחֵר כְּדָ יוֹצִיא מִכָּלֵם
חֲבִית אַחַת :